

Fredag publiserer SSB konsumprisindeksen for september.

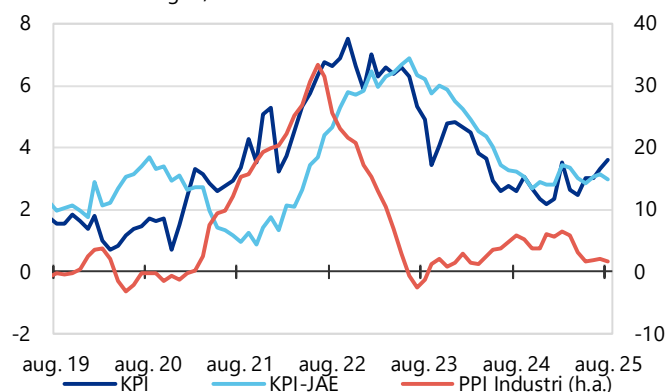
I august var konsumprisveksten 3,5 prosent år/år, opp fra 3,3 måneden før. Økningen på 0,2 prosentpoeng skyldes primært høyere strømpriser. Kjerneinflasjonen, dvs. prisveksten utenom energivarer og justert for avgiftsendringer (KPI-JAE), var 3,1 prosent år/år i august. Dette er den samme 12-månedersveksten som de to foregående månedene. KPI-JAE har ligget noenlunde stabilt på dette vekstnivået siden mai i fjor. I augusttallene lå det også inne en reduksjon i barnehageprisene, som ifølge SSB gir en endring i årsveksten på 0,4 prosentpoeng. På kort sikt blir dette imidlertid mer eller mindre oppveid av at det var en tilsvarende reduksjon i august i fjor, og at priseffekten av denne blir borte i tolv månedersveksten fra og med august i år.

Høy kjerneinflasjon var særlig i 2022 og 2023 drevet av prisvekst på importerte varer. Også norske varer økte mye i pris. Nå er det derimot tjenesteinflasjonen som dominerer. Tjenesteinflasjonen var i august 3,7 prosent år/år. Ettersom tjenesteyting er arbeidsintensivt, er tjenesteprisene særlig sensitive overfor utviklingen i lønnskostnadene. Tjenestepriisveksten blir derfor holdt oppe av siste tiders lønnsvekst. Vi forventer en vekst i KPI og KPI-JAE i september på henholdsvis 3,6 og 3,1 prosent år/år.

Torsdag legger SSB også frem produsentprisindeksen (PPI), som viser utviklingen i utsalgspriser for selskaper innen blant annet petroleumsutvinning, industri, bergverk, kraftforsyning og vannforsyning. PPI totalt falt 3 prosent år/år i august, og har falt gradvis også månedene før. Ettersom kraft og petroleum er så dominerende i samlet PPI, er dette en volatil serie. PPI for industrien vokste med 1,7 prosent år/år, som er rundt samme vekstrate som siden mai. PPI for industrien kan også gi et tidlig signal på hvor KPI er på vei, se figur under.

Norge: Konsum- og produsentpriser

Prosentvis endring år/år

Kilde: LSEG Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

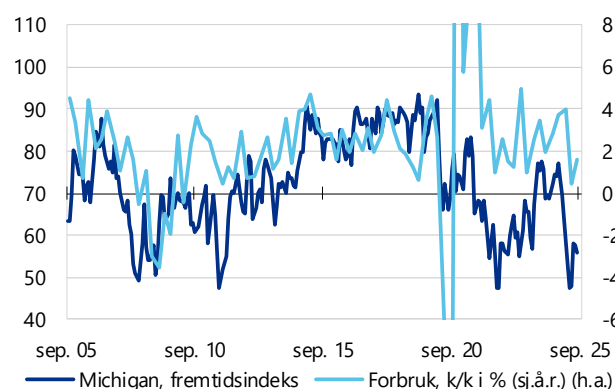
PPI er i stor grad varekostnader. Derfor gir PPI først og fremst signaler om utviklingen i varepriser. Produsentprisene for industrien vokste svært raskt inntil sommeren 2023, og har siden ligget forholdsvis lavt. Dette

samsvarer med at det har vært lite prisvekst på varer i det siste, slik diskutert ovenfor.

Fredag slippes foreløpige resultater for University of Michigans Sentiment Index.

Denne forbrukertillitsundersøkelsen er den viktigste stemningsindikatoren for amerikanske husholdninger. Forbrukertilliten gir først og fremst en indikasjon om fremtidig konsum. Indeksen består av to delkomponenter, en om forbrukernes opplevelse av nåsituasjonen og en om fremtidsutsiktene. I september var totalindikatoren 55,1, som er et svært lavt nivå, hensyntatt at gjennomsnittet de siste 20 årene har ligget nærmere 80. Septembertallene er likevel noe høyere enn i april og mai, hvor indeksen lå nær historisk lave nivåer. Indikatoren for nåsituasjonen for august var 60,9, mens for fremtidsutsiktene var den litt svakere, 57,2.

USA: Forbrukertillit og forbruk

Kilde: Thomson Reuters Datastream / University of Michigan / BEA / NHO

Tallene tyder på svært bekymrede husholdninger, som kan ha sammenheng med turbulente tider, både internt i USA og det geopolitiske bildet. Den historiske sammenhengen mellom indeksen for fremtiden og konsum indikerer at forbruket hos amerikanske husholdninger vil svekke seg fremover. På den andre siden har stemningsindikatoren vært lav i lengre tid, uten at det har medført tilsvarende svak forbruksvekst. De siste konsumtallene for USA har vært forholdsvis høye og overrasket markedet på oversiden. Det ser ut til at fremtidsindeksen fortsatt viser noe dårligere sammenheng mellom fremtidsindeksen og utviklingen i forbruk, og at stemningen generelt ligger på et noe lavere nivå enn tidligere, jf. figuren over.

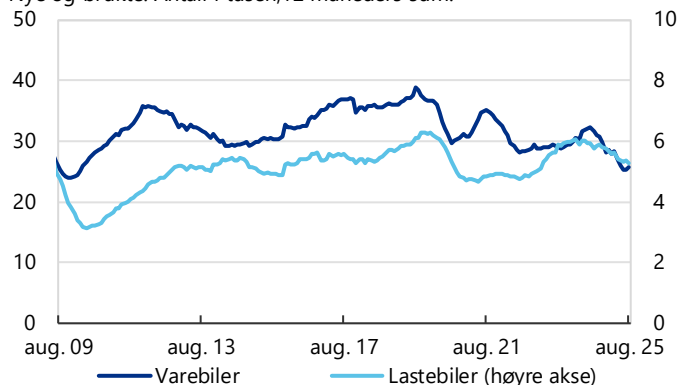
Espen Skretting

Kalender		Sist	Nå
Man 1030	GBR: S&P PMI, sep	52,8	
Man 1100	ØMU: Detaljhandel, aug m/m	-0,5%	0,1%
Tir 0800	NOR: Industriproduksjon, aug, m/m	0,4%	
Ons 0800	DEU: Industriproduksjon, aug m/m	1,3%	-1,0%
Ons 0800	SWE: KPI (flash), sep. år/år	1,1%	1,0%
Tor 0800	NOR: PPI, sep, år/år	-3,0%	
Fre 0800	NOR: KPI, sep, år/år	3,5%	3,6%
Fre 1600	U Mich Sentiment (prelim), okt	55,1	54,6

Siden 2019 har antall solgte nyttekjøretøy falt markant. I løpet av de siste tolv månedene ble det registrert 30 prosent færre nye og brukte varebiler enn i 2019, mens for lastebiler var nedgangen 15 prosent. Denne utviklingen er i kontrast til personbilmarkedet, hvor bilkjøpene har svingt mye de senere årene, men i stor grad holdt seg oppe.

Førstegangsregistrerte kjøretøy*

Nye og brukte. Antall i tusen, 12 måneders sum.

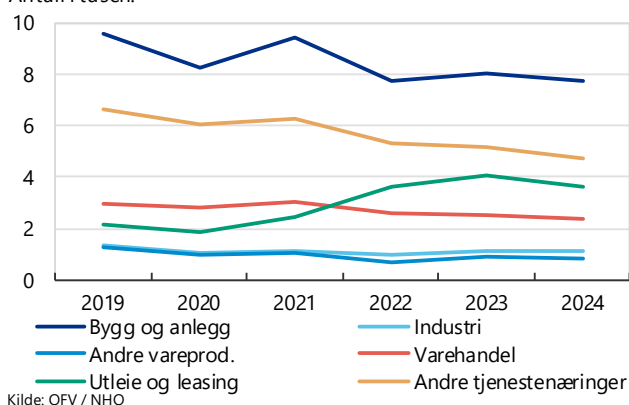
*Inkluderer kjøp fra privatpersoner, bedrifter og offentlig sektor
Kilde: Statens vegvesen / LSEG Datastream / NHO

En bidragsyter er den kraftige svekkelsen av kronen de senere årene. Det har gjort importerte kjøretøy dyrere. Samtidig har høye renter både dempet forbruket generelt og gjort finansiering av bilkjøp mer kostbart. Legger vi til svak økonomisk vekst og pessimistiske framtidsutsikter blant bedriftene, blir bildet tydelig: bedriftenes investeringslyst er redusert.

Tall fra Opplysningskontoret for veitrafikken viser at antall registrerte nye varebiler har falt betydelig i de fleste næringer siden 2019, jf. figuren nedenfor. Noe av nedgangen i mange næringer kan forklares med økt bruk av leasing. Antall registrerte varebiler i utleie- og leasingselskaper har doblet seg, men denne økningen tilsvarer bare halvparten av nedgangen i de andre næringene.

Førstegangsregistrerte nye varebiler

Antall i tusen.

Kilde: OFV / NHO

Bygg- og anleggsnæringen står for det største årlige kjøpet av varebiler. Her har registreringen av nye varebiler falt med 19 prosent fra 2019 til 2024. Nedgangen er sær-

lig markant innen oppføring av bygninger, med en reduksjon på 28 prosent. Dette henger sammen med den svake utviklingen i boligbyggingen, der økte renter og kostnader har presset opp prisene på nye boliger og ført til lavere etterspørsel. Det har redusert aktiviteten i næringen.

Flere næringer har hatt en enda større prosentvis nedgang i varebilkjøpene enn bygg og anlegg. I tjenesteyting utenom utleie og leasing og varehandel har registreringene falt med 28 prosent. Tjenestenæringene med stort offentlig innslag, dvs. offentlig administrasjon, helse og undervisning har hatt enda større nedgang, men disse utgjør en relativt liten andel av de samlede kjøpene. At fallet i bilkjøpene er såpass bredt fordelt på tvers av næringer, tyder på at utviklingen i stor grad er drevet av konjunkturelle og markedsmessige forhold.

Kjøretøyinvesteringer er generelt mer volatile og konjunkturfølsomme enn en del andre typer investeringer. Anskaffelser kan ofte gjennomføres relativt raskt og uten omfattende spesialtilpasninger. Blant NHOs medlemsbedrifter oppgir 80 prosent at transportmidler kan anskaffes på under ett år, og nesten ingen rapporterer at det tar mer enn to år. Til sammenligning oppgir henholdsvis 29 og 23 prosent av bedriftene at investeringer i bygg og i forskning og utvikling har en gjennomføringshorisont på mer enn to år. I tillegg har kjøretøy en relativt kort levetid sammenlignet med mange andre investeringsobjekter. Det gjør at kortsiktige forhold får større betydning for investeringsbeslutningene.

Andre faktorer enn konjunkturelle forhold kan også ha påvirket kjøretøysalget. Elbilteknologien har hatt rask framgang, særlig når det gjelder rekkevidde, og strengere miljøkrav vil gradvis tvinge fram investeringer i nyere kjøretøy. Flere bedrifter kan derfor ha valgt å utsette større kjøp i påvente av mer attraktive og miljøvennlige alternativer også i bedriftsmarkedet.

Fremover ventes økt etterspørsel i økonomien å løfte investeringsbehovet. Det kan bidra til å løfte bedriftenes etterspørsel etter nye biler. Fordi planleggingshorisonten for kjøretøy er kort, kan et oppsving komme relativt raskt. Men inntil videre ser det ut til at bilkjøp er en av de enkleste investeringene bedriftene kan utsette.

Hallvard Mørck

Område samfunnsøkonomi		
E-post	Ansvar	Mobil
oystein.dorum@nho.no	Sjeføkonom	907 88 762
eirik.ese@nho.no	Norsk økonomi	416 77 620
torill.lodemel@nho.no	Arbeidsmarked, lønn	924 25 850
hallvard.morck@nho.no	Norsk økonomi	970 75 067
espen.skretting@nho.no	Norsk økonomi	957 81 985
victoria.sparrman@nho.no	Norsk økonomi, arb. marked	924 92 461
bard.ola.tjonneland@nho.no	Internasjonal økonomi	930 22 705

[Tidligere utgaver av NHOs Ukeblikk finnes her](#)